

	<p>Procediment del Sistema de Gestió de la Qualitat</p> <p>INS Narcís Monturiol</p>	<p>PS-1/PR-1</p>	<p>Revisió 1</p>
<p>Normes de funcionament dels laboratoris</p>			<p>Pàg 1 de 8</p>

TÍTOL: Normes de funcionament dels laboratoris

ELABORAT: Responsable de laboratoris

REVISAT: Cap de Departament

APROVAT: Director

	Procediment del Sistema de Gestió de la Qualitat INS Narcís Monturiol	PS-1/PR-1	Revisió 1
	Normes de funcionament dels laboratoris		Pàg 2 de 8

MODIFICACIONS EN EL DOCUMENT VIGENT RESPECTE A LA REVISIÓ ANTERIOR	Data
- Canvi de codificació, abans era NM/SGQ/PS-7/PR-06	Abril 2018
- És modifica estructura i redactat de l'apartat 1 . - És modifica redactat i contingut punt 2. - És modifica redactat i contingut punt 4. - Canvi de codificació de la diferent documentació associada al procediment.	Juny 2019

LLISTAT DE DISTRIBUCIÓ
Director
Coordinador de qualitat
Cap d'estudis adjunt
Cap de departament formació professional de química
Caps de seminari
Responsable de laboratori
Responsable d'equip
Coordinador de PRL

DOCUMENTS DE REFERÈNCIA	
Document Número	Títol del Document
NM/SGQ/MGQ	Manual de Gestió de la Qualitat

0. Procés del que depèn

Aquest procediment és un dels que descriu el procés PS-1 Gestió de laboratori.

1. Objecte

L'objecte d'aquest procediment és establir les normes generals de funcionament als laboratoris.

2. Abast

Aquest procediment s'aplica a totes aquelles activitats implicades en qualsevol dels laboratoris del centre, així com en els magatzems del mateix.

3 Definicions

	Procediment del Sistema de Gestió de la Qualitat INS Narcís Monturiol	PS-1/PR-1	Revisió 1
Normes de funcionament dels laboratoris			Pàg 3 de 8

Safata de grup: safata en la que es guarden els reactius preparats per cada un dels grups i pràctiques sense finalitzar.

4. Procediment

1. Normes de seguretat i funcionament del laboratori

1.1. EPI's i elements de seguretat del laboratori

- Cal familiaritzar-se amb els elements de seguretat del laboratori: sortides d'emergències, dutxes, rentat d'ulls, extintors i farmacioles.
- Al laboratori s'ha de treballar sempre amb bata i ulleres i està **prohibit porta lents de contacte**.
- Cal utilitzar guants per manipular productes corrosius, irritants i/o tòxics.
- Està prohibit portar sabates destapades, tipus sandàlies. **Les sabates han de ser tancades**.
- No es poden portar faldilles, ni pantalons curts, ni mitges, per evitar esquixades a les cames de productes químics. No es poden portar peces de roba penjant del coll.
- Els cabells llargs s'han de portar lligats (cua, trena...).
- No es poden portar polseres, anells, cadenes ni mànigues amples que es puguin enganxar als muntatges i provocar accidents i /o vessaments.

1.2. Procediments al laboratori

- S'ha de llegir l'etiqueta i la fitxa de seguretat dels productes químics abans de manipular-los.
- Manipular tots els productes químics amb molta cura i sempre seguint les instruccions del professorat. **(veure apartat 1.3)**
- Està prohibit olorar, inhalar o tastar productes químics.
- Per manipular els productes i reactius, cal utilitzar sempre estris adequats (espàtules, pipetes, etc.).
- S'ha d'utilitzar les vitrines extractores per a manipular productes que produeixen vapor corrosius, irritants i/o tòxics.
- Les mans s'han de rentar abans de sortir del laboratori.
- No es poden realitzar pràctiques no autoritzades, ni canvis de les proporcions o mides de les pràctiques sense autorització del professorat.
- No es pot córrer ni jugar al laboratori.
- Està prohibit menjar i beure als laboratoris.
- No es pot fumar en cap espai del recinte escolar.
- Està rigorosament prohibit treballar sol al laboratori.
- Només es pot accedir al magatzem de reactius acompanyats d'un professor o amb autorització del mateix.

	Procediment del Sistema de Gestió de la Qualitat INS Narcís Monturiol	PS-1/PR-1	Revisió 1
Normes de funcionament dels laboratoris			Pàg 4 de 8

- El material ha d'estar en perfectes condicions d'ús i s'ha de comprovar abans de fer-los servir.
- Els muntatges han de ser correctes i no estar sotmesos a tensions.
- Els encenedors bunsen són fixes, no es poden canviar de lloc ni manipular les aixetes de gas que estan segellades.
- Cal conservar la zona de treball neta i endreçada.
- Quan un alumne o grup d'alumnes utilitzin un equip, ho faran constar al registre d'ús d'equips PS-1/PR-2/REG-2. En cas de que hi hagi alguna incidència de funcionament ho comunicaran al professor i ho faran constar en aquest registre.
- Cal consultar al professorat en cas de dubte.

1.3. Manipulació i ordenació de reactius

- Per anar al magatzem de reactius **cal la supervisió del professor.**
- Quan s'agafa un reactiu nou, s'ha de posar la data d'obertura. Prèviament s'ha de comprovar que no hi hagi un altre flascó obert.
- Quan s'obri l'última ampolla d'un reactiu s'avisarà al professor, i aquest passarà un avís al responsable de laboratoris.
- Els envasos buits (quan s'acaba un reactiu) han de dipositar-se en els contenidors habilitats per a la seva recollida:
  - Per als reactius químics la safata es troba sobre l'arxivador del Laboratori de Química General.
  - Per als reactius de farmàcia, la safata es troba al Laboratori d'Indústria, a sobre de l'arxivador situat a sota de l'escala de l'altell.
  - Per als reactius de microbiologia, al laboratori de microbiologia.
- Les dissolucions i reactius preparats i/o utilitzats per l'alumnat que siguin específics de cada pràctica, es guardaran a les safates corresponents degudament etiquetades, en ampolles. Es faran servir les **etiquetes de color negre**, disponibles als laboratoris.
- Tots el reactius porten la següent etiqueta:
  - Nom:** nom químic
  - Formula:** química
  - Data registre:** Dia de l'arribada del reactiu.
  - Data obertura:** Dia de l'obertura
  - Localització:** Columna i prestatge del magatzem de reactius, armari d'inflamables, armari d'àcids i bases, armari de comburents, armari de productes farmacèutics, microbiologia o biotecnologia

	Procediment del Sistema de Gestió de la Qualitat INS Narcís Monturiol	PS-1/PR-1	Revisió 1
Normes de funcionament dels laboratoris			Pàg 5 de 8

- Està prohibit deixar dissolucions en matrassos aforats. El responsable de laboratoris pot llençar dissolucions mal etiquetades o que estiguin en matrassos aforats.
- Les dissolucions concentrades d'amoníac i els peròxids han d'estar guardats al laboratori de Química General dins de l'armari corresponent.
- Els àcids inorgànics concentrats han d'estar guardats al Laboratori de Química General, dins l'armari corresponent.
- Les ampolles que contenen productes inflamables s'han de guardar correctament tancades a l'armari d'inflamables situat al Laboratori d'Indústria.
- La resta de reactius no contemplats als apartats anteriors s'han de tornar a la prestatgeria corresponent del magatzem de reactius . Cal respectar la distribució establerta. El localitzador ens indica el seu lloc al magatzematge.
- En cas que calgui transvasar líquids de qualsevol ampolla, en cap cas s'introduirà directament la pipeta. Caldrà emprar una proveta o vas de precipitats. Les restes es guardaran a les ampolles destinades per aquest ús (ex.: HCl per neteja, etanol: alcohol per rentar, etc).

1.4. Ordre i neteja al laboratori quan es finalitza la pràctica

- El material s'ha de deixar net i endreçat.
- Les piques han de quedar netes i buides.
- Les mantes, plaques, estufes, mufles i, en general tots els equips elèctrics, han de quedar desendollats, amb l'excepció de les balances i les reïnes de bescanvi iònic, neveres, ordinador.
- Totes les claus del gas han d'estar tancades.
- Les taules han de quedar netes.
- Les balances han de quedar netes, apagades i sense desendollar.
- El material de vidre ha de quedar net i desat en el lloc assignat al seu laboratori corresponent segons distintiu de color. Cal esborrar la retolació si s'ha produït.
- No ha de quedar cap material o reactiu a la campana de gasos.
- Cada grup ha de guardar el material corresponent a "pràctiques pendents d'acabar" a la safata assignada i degudament identificat: **nom dels alumnes, del cicle, del grup, del crèdit/mòdul, el contingut, nom del professor i la data d'inici i finalització**
- Els **muntatges** que no es puguin guardar a les safates, podran quedar damunt dels taulells degudament **etiquetats amb el nom dels alumnes, del cicle, del grup, del crèdit/mòdul, el contingut, nom del professor i la data d'inici i finalització**. El responsable de laboratoris, té la potestat de desmuntar-ho si veu que fa temps que no s'ha tocat o no està degudament retolat.
- Si es vessa un producte s'ha de recollir immediatament amb materials absorbents que hi ha a la safata de vessaments, seguint les instruccions del professor.

	Procediment del Sistema de Gestió de la Qualitat INS Narcís Monturiol	PS-1/PR-1	Revisió 1
Normes de funcionament dels laboratoris			Pàg 6 de 8

- Tots els recipients (ampolles, vasos de precipitats...) que continguin un producte o reactiu han d'estar correctament etiquetats.

2. Fitxes de Dades de Seguretat

Per tal de manipular amb seguretat els productes químics cal llegir les fitxes de dades de seguretat i/o les fitxes internacionals de seguretat química (FISQ).

Les Fitxes de seguretat que ens facilita el proveïdor estan disponibles a l'apartat de laboratoris de la secció de professorat a la web del centre.

Les Fitxes de Dades de Seguretat estan a l'abast dels alumnes a la pàgina web del fabricant o subministrador (Panreac, Labbox, etc..).

A la pàgina web de l'INSHT (www.insht.es) hi ha disponibles a l'apartat de documentació les FISQ (Fichas Internacionales de Seguridad Química).

3. Colors dels laboratoris:

- Cada laboratori porta associat un color amb el que queda identificat el seu material:
  - Laboratori 01: Ambiental, color negre.
  - Laboratori 02: Indústria, color vermell.
  - Laboratori 03: Química, color groc.
  - Laboratori 04: Instrumental, color blau.
  - Laboratori 05: Microbiologia, color verd.
  - Laboratori 06: Biotecnologia, color lila.

4. TRACTAMENT DE RESIDUS DEL LABORATORI:

- Els residus de les pràctiques s'han de tractar adequadament (seguint el PS-4/MA/PR-3 : Procediment de gestió de residus).
- La gestió dels residus generats a les pràctiques de laboratori es realitza de forma externa i interna.
  - Tractament extern: els residus s'emmagatzemen en el magatzem exterior de residus pel seu transport i gestió a càrrec de l'empresa especialitzada. A aquest magatzem s'ha d'anar acompanyat del professor.
  - Tractament intern: comprèn els tractaments de neutralització, precipitació i filtració i/o esterilització.

	Procediment del Sistema de Gestió de la Qualitat INS Narcís Monturiol	PS-1/PR-1	Revisió 1
Normes de funcionament dels laboratoris			Pàg 7 de 8

- Els residus generats que no es poden tractar internament es portaran al magatzem i es posaran al bidó corresponent. El professorat comunicarà al/la Cap de departament i/o al/la responsable de laboratori si hi ha algun bidó que s'ha de reposar (estigui punt d'omplir-es o la necessitat d'un bidó per a un residu que no s'hagi contemplat inicialment).
- En cas de no poder fer, en la mateixa sessió de treball, el tractament intern del residu generat: aquest s'ha de posar en una ampolla i etiquetar-la degudament amb les **etiquetes de color taronja**, que es troben als laboratoris. I a la següent sessió s'haurà de fer el tractament.

Tractament de vessadures

- Les vessadures s'han de tractar adequadament segons les instruccions del document contingut a les safates de vessaments de cada laboratori, i la pàgina web del Centre, a professorat apartat Laboratori.
- El Centre disposa de materials polivalents per tractar qualsevol tipus de vessament.
- A la safata mencionada hi ha full absorbents i altres materials com sepiolita.

Relatives al tractament del vidre trencat:

- El material de vidre que s'hagi trencat a cada sessió s'ha de gestionar segons les instruccions del professorat de la manera següent:
  - Vidre trencat no contaminat es llença directament al contenidor de vidre del carrer (color verd).
  - Vidre trencat i contaminat: es diposita al contenidor de vidre trencat contaminat (color blau) del magatzem de residus.
  - Vidre trencat per reparar: Puntualment es poden realitzar reparacions de material de vidre que és de cost elevat. Comuniquen aquesta incidència al Cap de Departament o Responsable de laboratori.

5. Responsabilitats

Professorat:

- Revisar, en acabar la sessió que el laboratori i la sala de balances estigui en perfecte estat i els equips degudament apagats.
- Revisar que s'hagin omplert els registres d'ús.
- Comprovar que els reactius emprats s'han guardat al seu lloc.
- Comprovar que els residus generats s'han tractat adientment.
- Vetllar pel total compliment de les normes de seguretat.
- Comprovar l'estat dels equips utilitzats.
- Comprovar que el material es guarda net i al seu lloc.
- Comunicar qualsevol incidència fent ús del formulari d'incidències en l'ús dels laboratoris a la secció de professorat de la pàgina web.

	Procediment del Sistema de Gestió de la Qualitat INS Narcís Monturiol	PS-1/PR-1	Revisió 1
	Normes de funcionament dels laboratoris		Pàg 8 de 8

Responsable de manteniment dels laboratoris:

- És responsable subsidiari del compliment de les normes del laboratoris.

Alumnes:

- Deixar el material net, sec i sense retolacions al laborator i armari que li correspon.
- Omplir els registres d'ús PS-1/PR-02/REG-02, indicant si hi ha alguna incidència.
- Avisar al professor quan s'acaba un reactiu.
- Tractar de forma adient els residus produïts, o portar-los a tractament extern, sota supervisió del professor.
- Desendollar i/o apagar els equips elèctrics utilitzats.
- Deixar les taules i balances netes.

6. Instruccions de treball i Registres relacionats

Instruccions		
Codi	Nom de la instrucció	Dipositaris
-----	-----	-----

Registres necessaris		
Codi	Nom del registre	Dipositaris
PS-1/PR-2/REG-2	Registre d'ús de l'equip	Responsable Laboratori

7. Formularis relacionats

Formularis		
Codi	Nom del formulari	Dipositaris
Sense codi	Formulari d'incidències en l'ús dels laboratoris	Pàgina web del centre- Drive de Responsable de Laboratori.